

TEKNISKA MUSEETS POLICY FÖR DOKUMENTATION, INSAMLING OCH GALLRING

Denna policy omfattar dokumentation samt insamling och gallring av föremål, skrivna dokument, arkivalier, fotografier, film, inspelat ljud, digitaliserad information och annat material. Policyn fastställs av styrelsen och är inte tidsbegränsad.

Som ett komplement till museets policy för dokumentation, insamling och gallring fungerar museets planeringsinstrument i form av femåriga dokumentations- och insamlingsprogram samt årliga verksamhetsplaner.

- Dokumentation och insamlingen skall ske i enlighet med Tekniska museets stadgar och övergripande målsättning.

Tekniska museets policy för dokumentation, insamling och gallring sammanfattas i följande punkter:

- Dokumentation och insamlingen skall spegla teknik, industri och vetenskap ur ett samhällsligt perspektiv.
- Dokumentation och insamlingen skall vara aktiv och förankrad i program.
- Den projektbaserade dokumentationen och insamlingen skall utgå ifrån tydliga frågeställningar och knyta an till aktuell forskning.
- Dokumentation och insamlingen skall korrespondera med museets utställningsverksamhet.
- Insamlingen skall ske med hänsyn till befintliga resurser för vård, bevarande och dokumentation.
- Gallring i museets samlingar skall ske endast då särskilda skäl föreligger samt efter grundlig utredning.
- Dokumentation och insamlingen skall ske i samordning och samverkan med andra museer och organisationer.

Kommentar till punkterna på föregående sida:

- **Dokumentationen och insamlingen skall ske i enlighet med Tekniska museets stadgar och övergripande målsättning.**

Den övergripande målsättningen för Tekniska museet är att utföra de uppgifter som formulerats i museets stadgar samt att förverkliga de kulturpolitiska mål som angivits av riksdagen.

Stadgarnas första paragraf beskriver museets uppgift på följande vis: "Museets uppgift är att belysa utvecklingen inom ingenjörskonsten och dess grundvetenskaper samt inom industrin. Inom detta ämnesområde skall museet såväl bedriva och främja vetenskaplig forskning och dokumentation som utöva undervisnings- och upplysningsverksamhet." I de kulturpolitiska målen framhålls vidare att "Tekniska museet skall utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen."

Sammanfattad i en mening går museets uppgift ut på att samla in, dokumentera, bevara, analysera och förmedla det tekniska och industriella kulturarvet.

- **Dokumentationen och insamlingen skall spegla teknik, industri och vetenskap ur ett samhälleligt perspektiv.**

Tekniska museet ansvarar i sin egenskap av centralmuseum för teknik- och industrihistoria för ett mycket omfattande kunskapsområde.

Museet skall dokumentera teknik, industri, industriell organisation och produktion samt analysera dess betydelse för samhället i ett historiskt

perspektiv. Museet skall också spegla teknikens och industrins betydelse i människors liv – bland annat i fråga om konsumtion, användning och förhållningssätt. I uppgiften ligger att studera förändring, men också att synliggöra och analysera det bestående och trögföränderliga. I detta avseende har ett museum genom sina samlingar och långa tidslinjer särskilda möjligheter.

Svenska förhållanden och teknik med anknytning till Sverige är en utgångspunkt i arbetet, samtidigt som det nationella inte utgör någon absolut bestämning av ansvarsområdet. Teknik och industri måste förstås i ett gränsöverskridande perspektiv, som tillåter fokus att skiftas mellan centrum och periferi, mellan lokalt och internationellt. I tidshänseende har insamlingen en betoning på perioden från det industriella genombrottet och framåt; någon definitiv kronologisk avgränsning finns dock inte.

Heltäckande representativitet är varken möjlig eller eftersträvansvärd. Istället bör Tekniska museet inrikta sig på att identifiera viktiga, betydelsebärande och gärna kontroversiella företeelser, dokumentera dem utförligt och sätta dem i ett historiskt perspektiv genom att återknyta till de befintliga samlingarna. Omvärldsanalys är med andra ord en viktig faktor, men också tydlig motivering av de insatser som görs.

Motiven för insamling kan vara av olika slag; det insamlade kan vara representativt för exempelvis en tid, en plats eller en bransch, men också motsatsen – att objektet uppvisar originalitet i dessa eller andra avseenden. Motivet kan också vara teknikhistorisk eller annat vetenskapligt intresse, estetiskt intresse eller symbolbetydelse.

- **Dokumentationen och insamlingen skall vara aktiv och förankrad i program.**

Dokumentations- och insamlingsarbetet skall i sina olika delar präglas av tydliga och väl dokumenterade beslut. Det skall i första hand följa de planer som anges i verksamhetsplan och insamlingsprogram. Detta gäller fältundersökningar och annan dokumentation men också mottagande av föremål, arkivalier eller annat material. Samtidigt måste det finnas utrymme för välmotiverade undantag från denna regel, som till exempel vid erbjudande av gåvor till museet.

För dokumentationer skall i förväg upprättas en projektplan som anger syfte, målsättning, frågeställningar och perspektiv, men också omfattning,

tidplan, utförande och bemanning samt resultatets bearbetning och spridning.

Det insamlade materialet skall förses med en så riklig såväl teknisk som historisk och etnologisk kontext som möjligt.

Oavsett om arbetet utgörs av fältundersökningar eller mottagande insamling ska tjänstemannen tydliggöra motiv för tillvägagångssätt och urval samt sin egen roll i processen.

- **Den projektbaserade dokumentationen och insamlingen skall utgå ifrån tydliga frågeställningar och knyta an till aktuell forskning.**

En stark och livaktig koppling till aktuell forskning är en förutsättning för att uppnå en hög kvalitet på museets verksamhet. Genom kontakter med relevant forskning inom universitet och högskolor kan också den allmänna kompetens- och kunskapsnivån bland personalen vidmakthållas och höjas.

Dokumentations- och insamlingsprojekt vid museet kan, men behöver inte nödvändigtvis, vara av forskningskaraktär. Dock är det viktigt att sådan verksamhet sker med tydligt formulerat syfte och artikulerade frågeställningar, att projektet dokumenteras och att det insamlade materialet tas tillvara, registreras och förtecknas på så sätt att det kan komma samtida och framtida forskning till gagn.

Särskild åtanke bör ägnas projektens relation till aktuella vetenskapliga perspektiv och samhällsfrågor. Att fastslå något eller några enstaka perspektiv eller teoretiska synsätt som skall genomsyra Tekniska museets *hela* insamlingsverksamhet är dock varken möjligt eller önskvärt. Däremot är det av största betydelse att museets dokumentation och insamling är förankrad i teoretiska frågeställningar och belyser de företeelser som studeras utifrån inom forskningen aktuella perspektiv. Sådana kan exempelvis vara genus, etnicitet, generation, klass, miljö, globalisering och konfliktfrågor.

- **Dokumentationen och insamlingen skall korrespondera med museets utställningsverksamhet.**

Som incitament till dokumentation och insamling är utställningarna en stor tillgång, på samma sätt som dokumentations- och insamlingsverksamheten är en viktig resurs i skapandet av utställningar. För att samarbetet skall fungera väl och för att resultaten skall hålla en hög kvalitet krävs en koordinerad planering, där dokumentation och insamling respektive utställning på ett tidigt stadium skrivs in i projektplanerna.

Mer konkret bör dokumentations- och insamlingsarbetet sträva efter att dels skapa ett material som lämpar sig att ställas ut, dels tillföra nya infallsvinklar som kan omsättas i utställningar.

- **Insamlingen skall ske med hänsyn till befintliga resurser för vård, bevarande och dokumentation.**

Museet har ett ansvar för att katalogisera, vårda, magasinera och ställa ut insamlat material på ett godtagbart sätt. Detta ansvar gäller såväl föremål som arkivalier, fotografier, litteratur och annat material. För ändamålet anpassade och kontrollerade magasinsutrymmen, utbildad magasinpersonal och professionell konservering är en förutsättning för fortsatt insamling. Lika viktigt är att registrering, dokumentation och ordnande av uppgifter kring de insamlade objekten håller en hög nivå. Om dessa förutsättningar inte föreligger bör museet avstå från insamling, trots de problem och nackdelar detta innebär.

En insamling i begränsad omfattning som motsvarar ovanstående förutsättningar, är att föredra framför en omfattande insamling med bristfälliga resurser och möjligheter att hantera det insamlade materialet.

- **Gallring i museets samlingar skall ske endast då särskilda skäl föreligger samt efter grundlig utredning.**

När ett föremål, dokument, fotografi eller dylikt väl förvärvat skall objektet ifråga av princip inte avyttras. Samtidigt måste dock selektiv gallring inom vissa kategorier av föremål kunna övervägas med tanke på den rådande situationen beträffande magasin, föremålshantering och underhåll.

Inga former av avyttrande, vare sig genom gåva, byte, försäljning eller kassation, får emellertid ske utan att föregås av professionell bedömning.

Först på grundval av en sådan utredning kan styrelsen fatta beslut om avyttring.

Om förvärvet från början är belagt med bindande förbehåll måste detta respekteras, om det inte klart kan påvisas att det är omöjligt eller skulle leda till väsentlig skada för museet. I fråga om förvärv som gjorts genom särskilt ekonomiskt bistånd utifrån kräver varje överlåtelse normalt att alla parter som bidragit till finansieringen av köpet ger sitt samtycke.

Gallring kan komma i fråga om föremålet ifråga blivit alltför skadat för att kunna restaureras, om samlingarna innehåller flera föremål av identiskt slag eller om föremålet är i mer eller mindre fullständig avsaknad av kontext.

- **Dokumentationen och insamlingen skall ske i samordning och samverkan med andra museer och organisationer.**

För att utföra sitt uppdrag och åstadkomma en dokumentation och insamling av hög kvalitet är Tekniska museet beroende av kontakter och samarbete med andra samhällsinstitutioner. I första hand gäller det andra museer med jämförbar inriktning, men också myndigheter, arkiv, bibliotek, intresseorganisationer och föreningar är potentiella samarbetspartners. Betydelsen av samarbete med universitet och högskola har redan påpekats.

Tekniska museet ingår i Samdok, de svenska kulturhistoriska museernas sammanslutning för samtidsinriktad insamling, dokumentation och forskning. Museets dokumentation och insamling skall så långt möjligt ske inom ramen för detta samarbete och vara koordinerad med Samdoks övriga verksamhet. Därtill bör museet aktivt verka för kontakter och samarbete med landets regionala och lokala museer, för att på så vis dels skapa synergieffekter, dels åstadkomma en dokumentation och insamling med god geografisk och ämnesmässig fördelning.